

Как се пише хайку

„Кучетата повдигнаха нос, подушиха въздуха и усетиха зимата“, изрецитира тя, докато Филип минаваше край нея. Той много не схвана смисъла, но фразата му хареса и се поспря. Всъщност още сутринта, когато излезе за вестник, бе видял тази жена. Тя седеше на пейката пред входа, мръзнеше, гушеше се в един проскубан шал и в падналата мъгла се виждаха само очите ѝ.

– Знаете ли за какво са качулките? – попита го тя, като видя, че я гледа.

Филип седна до нея на пейката, запали цигара и се взря вече по-внимателно в лицето ѝ.

– За какво са качулките? – повтори въпроса ѝ, уж за да го проумее по-добре. – Сигурно, ако завали дъжд... за какво друго.

– Не – щастливо го прекъсна, почти извика тя. – Качулките са, за да се хвърлят в тях стотинки. Познавам хора с толкова тежки от монетите качулки, че едва се придвижват.

– Гледай ти – не можа да скрие изумлението си Филип.

– Вие разбирате ли от хайку? – попита жената. – Аз се уча да пиша хайку. Но никой не може да ми обясни какво точно представлява едно хайку. Един поет ми каза, че само японците можели да пишат хайку. Не съм съгласна с това, категорично не съм.

Жената беше обута със стари сиви велурени ботуши с цип. Беше облякла стара брезентова канадка, твърде голяма като размер, сякаш някакво момиченце бе откраднало дрехата на баща си. Чак сега Филип забеляза, че канадката има огромна качулка.

– Как се казваш? – попита я той.

– „Името ѝ беше написано на челото. Но тя го изтри с опакото на ръката си“, изрецитира жената.

– Това хайку ли е? – попита мъжът.

– Не знам – отговори жената.

– Един момент – рече Филип. Така и така не му се качваше горе в кантората. Отиде до кафенето зад ъгъла, взе два чая, помоли да ги долеят с коняк и сетне се върна на пейката при жената.

– Ето, да се постолим – подаде ѝ единия чай. А сетне я попита:

– А може ли всеки да измисля хайку?

– Мисля, че може. Защо не опитате?

– Добре – каза Филип. И се замисли. Нищо обаче не му идваше в главата. Допуши си цигарата, щъкна надалеч с два пръста фасата и след малко изтърси следното:

– „Вятърът допуши фасата ми и се скри зад ъгъла, в Япония.“

Очите срещу него просветнаха и от сиви станаха зелени.

– Браво – похвали го тя. – Като за начало бива. Макар че си личи усилието да измислите нещо оригинално. Разбирате ли, при хайкуто не трябва да личи никакво усилие. Всичко трябва да е естествено – като дишането.

– Това не е работа за мен. Я по-добре вие кажете още едно стихче.

От дъното на улицата бавно се зададе един мръснобял жук със светнати фарове. Той спря пред алеята за входа

и от него слязоха двамина самураи с новички винено-червени вълнени халати и с тесни като цепки очи, които се насочиха право към тяхната пейка. От бръснатите им глави се вдигаше пара.

– Нали ти казах, че ще я открием тук – каза единият самурай на другия. А сетне изсъска на новата познайница на Филип: – Хайде!

Той почти не отваряше устните си. Отстрани изглеждаше тъй, сякаш говори с корема си.

– Ей сега – каза послушно тя. – Само да си върже връзките на обувките.

И клекна да си върже връзките. Онези двамата се отправиха бавно към жука.

– Наведете се – тихо повика жената.

Филип се наведе към нея.

– Аз пак ще избягам и пак ще дойда – каза съвсем тихичко тя. – Хайкуто ви остава за домашно. Тренирайте и ще добиете усет. Ако едно стихче не се налага да го запомняш нарочно, значи е хайку. Ако хайкуто се появи ненадейно, можеш да го скриеш в качулката си, за да не го изгубиш.

– Това хайку ли беше?

– Не знам – отвърна тихо и неразбрано, почти на японски жената. – Но забелязахте ли как ги излъгах? Това със сигурност беше хайку.

– Хайде – изрева с корема си онзи и жената се затича към жука.

„Вярно, че ги излъга – рече си Филип. – Тя нямаше връзки. Ботушите ѝ бяха с цип. Значи ето какво нещо било хайкуто.“

Деян Енев